24. PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2026
1Tm 2:1–4 (Jr 29:4–7; Lk 12:4–7)

1 Ma kutsun siis üles anuma, palvetama, tegema eestpalveid ja tänupalveid kõigi inimeste eest,

2 kuningate ja kõigi ülemuste eest, et me võiksime elada vaikset ja rahulikku elu kõiges jumalakartuses ja väärikuses.

3 See on hea ja meeldiv Jumala, meie Päästja silmis,

4 kes tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele.

> Ma manitsen siis ennekõike tegema anumisi, palveid, eestkostmisi, tänamisi kõigi inimeste eest: kuningate ja kõigi kõrgel kohal olijate eest, et võiksime saata mööda rahuliku ja vaikse elu kõiges vagaduses ja väärikuses. See on ju kaunis ja vastuvõetav Jumala, meie Päästja palge ees, kes tahab, et kõik inimesed päästetaks ja tuleksid tõe äratundmisele.

Sissejuhatus

Pauluse kaastööline ja õpilane või, nagu apostel ise teda nimetab, «tõeline poeg usus» (1Tm 1:2) Timoteos oli kreeklasest isa ja juudist ema poeg. Oma usulise hariduse eest võlgnes ta tänu oma emale ja vanaemale (2Tm 1:5; 3:15) ning kristlane oli ta juba enne, kui Paulus tema kodulinna Lüstrasse saabus ja ta misjonitööle kaasas: «Paulus saabus Derbesse ja Lüstrasse. Ja vaata, seal oli jünger, uskliku juudi naise poeg, aga kreeka isast, Timoteos nimi, kelle kohta Lüstra ja Ikoonioni vennad andsid hea tunnistuse. Paulus tahtis teda enesega teele kaasa. Ja ta võttis ning lõikas tema ümber kohalike juutide pärast, sest need kõik teadsid, et Timoteose isa oli olnud kreeklane.» (Ap 16:1–3). Lisaks Apostlite tegude raamatule on Timoteost mainitud mitmes Pauluse kirjas.

Kui viimastel sajanditel on suur osa piibliteadlasi olnud seisukohal, et Pastoraalkirjad – kirjad Timoteosele ja Tiitusele – pärinevad Pauluse-järgsest ajast, siis valdav osa kiriku vanemast pärimusest ei ole nende ehtsust kahtluse alla seadnud. Kirikuisa Irenaeus ja kirikuloolane Eusebius olid täielikult veendunud, et nende kirjade autoriks on Paulus, ning juba taolised varajased autorid nagu Antiookia Ignatius, Rooma Clemens ja Polykarpus näivad olevat pastoraalkirju tundnud ja koguni kaudselt tsiteerinud.

Uuemas kirjanduses rõhutatakse, et isegi kui kirjade otsene autor ei olnud mitte Paulus ise, vaid keegi tema õpilastest, tuleks neid siiski käsitleda Pauluse sõnumit kandvatena – hoolimata sellest, et nende sõnakasutus erineb suuremal või vähemal määral Pauluse teiste kirjade omast ning et nad näivat tegelevat mitmete taoliste küsimustega, mis muutusid kristlaskonna jaoks aktuaalseks alles pärast Pauluse surma.

Esimene kiri Timoteosele algab apostli tervitusega Timoteosele, tema «tõelisele pojale usus» (1Tm 1:2), kellele Paulus meenutab manitsust jääda Efesosse, et tõrjuda seal kanda kinnitanud eksiõpetusi. Apostel rõhutab Seaduse tähtsust ülekohtuste vaos hoidmisel ning tänab Issandat armu eest Jeesuses Kristuses, mille läbi Jumal päästab patuseid – seejuures nimetab Paulus ennast esimeseks patuste seas (1Tm 1:15). Kirja teine peatükk algab meeldetuletusega, et kristlased, iseäranis mehed, on kohustatud – Kristuse eeskuju järgides – astuma Jumala ette eestkostjatena kõigi inimeste eest, ning jätkub naistele mõeldud manitsusega eelistada enda välisele ehtimisele elu usus, armastuses ja pühitsuses.

Kirja kolmas peatükk sisaldab juhiseid ülevaatajaile (piiskoppidele) ja abilistele (diakonitele), millele järgneb hümnilaadne tunnistus kristlikust usust kui «jumalakartuse saladusest»: «Jumal on avalikuks saanud lihas, õigeks tunnistatud vaimus, nähtav olnud inglitele, kuulutatud paganatele, usutud maailmas, võetud üles kirkusesse.» (1Tm 3:16) Neljandas peatükis naaseb apostel eksiõpetajate teema juurde, julgustades Timoteost, et too ei laseks end heidutada oma noorusest, vaid oleks tema hoolde usaldatud kogudusele kõigiti eeskujuks: «Pane tähele iseennast ja õpetust, jää kõigesse sellesse püsima, kui sa seda teed, siis sa päästad enda ja need, kes sind kuulavad.» (1Tm 4:16)

Viies peatükk on taas praktiline: esmalt kõneleb apostel leskedest, neile esitatavastest nõuetest, nende eest hoolitsemisest ja nende rollist koguduses, ning seejärel kogudusevanemaist (preestritest), keda ei tohi kiirustades ametisse seada, ent kes väärivad austust ja kõikvõimalikku, sh materiaalset, toetust, kui nad oma kogudusi hästi juhatavad.

Ka kirja viimane peatükk sisaldab praktilisi näpunäiteid, manitsusi ja meeldetuletusi, mille ühiseks eesmärgiks on juhtida kristlasi süvenema oma usku ja kiriku õpetusse, ärgitada neid olema innukad ja ustavad üksteise teenimisel ning julgustada neid head usuvõitlust võideldes haarama kinni igavesest elust. Viimase juurde kuuluvad ühelt poolt Kristusest tunnistuse andmine, teisalt aga head teod, lahkus ja heldus, mille läbi me talletame endale «vara heaks aluskiviks tuleviku tarvis, et haarata kinni tõelisest elust» (1Tm 6:19).

Apostel hoiatab Timoteost ja tema hoolde usaldatud kristlasi kahe vastandliku väärõpetuse ja väärpraktika eest, milleks on ühelt poolt liigne maailmaarmastus – iseäranis rahaarmastus –, teisalt aga kõige maise põlgamine, mis – kuna põlatav on loodud Jumala poolt – võib viimselt kujuneda Jumala enda põlgamiseks. Neile äärmustele tuleb apostli sõnul astuda vastu õiguse, jumalakartuse, usu, armastuse, kannatlikkuse ja tasadusega, võttes kõike, mis Jumal on loonud, vastu tänuga, seda Jumala sõna ja palve läbi pühitsedes.

Keelelisi märkuseid

Kutsun…üles – παρακαλῶ – sõna παρακαλέω tähendab «manitsema», «noomima», «julgustama», «lohutama», «tröösti ma», ka «tungivalt paluma», «anuma».

Anuma – [ποιεῖσθαι] δεήσεις – sõnasõnalt: «tegema anumisi». Sõna δέησις tuleneb verbist δέομαι – «[millestki] puudust tundma», «[midagi] soovima/ihaldama», «anuma», «paluma» – ja tähendab «puudus», «vajadus», «soov», «anumine», «[millegi] taotlemine». Sõna ποιέω tähendab «tegema», «teostama», ka «looma».[1]

Palvetama – προσευχάς – sõnasõnalt: «palveid». Sõna προσευχή tuleneb verbist προσεύχομαι – «palvetama» –, mis koosneb eessõnast πρός – «[kellegi/millegi] poole» – ja verbist εὔχομαι – «paluma», «soovima» – ning tähendab «palve», «palvus». Selle sõna kaastähenduseks on palves kellegi poole suunatud olemine ja Tema appi hüüdmine.[2]

Eestpalveid – ἐντεύξεις – sõna ἔντευξις tähendab «eestkostmine», «eestpalve».

Tänupalveid – εὐχαριστίας – sõna εὐχαριστία tähendab «tänulikkus», «tänamine», «tänuohver», siit ka armulauda tähistav sõna «euharistia».

Kuningate – βασιλέων – sõna βασιλεύς – «kuningas», «valitseja» – tuleneb tõenäoliselt sõnast βάσις, mis antud kontekstis tähistab kõrgemal kohal seismist.

Ülemuste – ἐν ὑπεροχῇ ὄντων – sõnasõnalt: «kõrgel kohal olijate».

Elada…elu – βίον διάγωμεν – sõna διάγω tähendab «läbi/üle viima», «[ühest kohast teise] juhtima». Sõnasõnalt võiks tõlkida kas: «saata mööda…elu», või kujundlikumalt: «käia…eluteed» või «kulgeda…eluteed».

Jumalakartuses – ἐν…εὐσεβείᾳ – sõna εὐσέβεια tähendab «vagadus», «aukartus [Jumala ees]», «jumalakartlikkus».

Väärikuses – σεμνότητι – sõna σεμνότης tähistab auväärsust, lugupeetavust, väärikust, aulisust.

Hea – καλὸν – sõna καλός tähendab «ilus», «hea», «kaunis», «suurepärane», «väärtuslik», «väärili ne».

---

[1] Muuhulgas on siit pärit ka sõna ποίημα – «teos», «poeem» –, nt Ef 2:10: «Sest meie oleme Tema teos…», mida võiks tõlkida ka: «Meie oleme Tema loome…» või: «Meie oleme Tema poeem…»

[2] Niisiis ei ole siin tegemist mitte niivõrd millegi (isiklikult) endale palumisega, kuivõrd eeskätt jumalateenistusliku, s.t ka otseselt templi juurde kuuluva aktiga.

Päästja – τοῦ σωτῆρος – sõna σωτήρ – «päästja», «vabastaja» – tuleneb verbist σῴζω – «päästma», «tervendama», «vabastama».[3]

Silmis – sõna ἐνώπιον aluseks on sõna ὀπτάνομαι – «nägema», «vaatama», «vaatlema» –, nii võiks tõlkida ka: «palge ees», «pilgu ees», «silme all», «nähes».

Pääseksid – σωθῆναι – sõna σῴζω tähendab «päästma», «tervendama», «vabastama». Siin on see sõna passiivses kõneviisis.[4]

Tõe – ἀληθείας – sõna ἀλήθεια – «tõde» – koosneb eitavast eesliitest α ja verbist λανθάνω – «varjul olema», «peidetud/tundmatu olema».[5]

Sisuline analüüs

Apostel Pauluse esimene kiri Timoteosele algab mitmete manitsustega, millega Paulus tuletab oma õpilasele Timoteosele meelde tema kutsumust erinevatele eksiõpetustele vastu astudes kuulutada Jumala auks ja hingede päästmiseks evangeeliumi Jeesusest Kristusest, kes «on tulnud maailma päästma patuseid» (1Tm 1:15) ning tahab kõigile, kes Temasse usuvad, kinkida igavese elu. See sõnum on universaalne, sest on ainult üks Jumal ja üks «vahemees Jumala ja inimeste vahel: inimene Kristus Jeesus, kes on iseenese loovutanud lunastushinnaks kõikide eest» (1Tm 2:5j) ning kes on «kõigi inimeste, iseäranis usklike Päästja» (1Tm 4:10).

Jumaliku pääste universaalsus on kahtlemata eeskätt rõõmusõnum, ent sellega kaasneb tõsine vastutus neile, kelle kätte see rõõmusõnum on usaldatud: nad peavad olema kombekad, alandlikud, väärikad, laitmatud (1Tm 3:2), neil «peab olema hea tunnistus ka neilt, kes on väljaspool kogudust, et [nad] ei langeks hurjutamise alla ega kuradi silmusesse» (1Tm 3:7), sest ainult nõnda suudavad nad päästa nii iseendid kui neid, kes neid kuulevad (1Tm 4:16). Vastasel juhul on nad otsekui «elusalt surnud» (1Tm 5:6) ning saavad teistelegi komistuskiviks: «Aga Vaim ütleb selge sõnaga, et tulevastel aegadel mõned taganevad usust ja hoiavad eksitajate vaimude ja kurjade vaimude õpetuste poole nende valerääkijate silmakirjalikkuse mõjul, kes on põletanud tulemärgi oma südametunnistusse.» (1Tm 4:1j)

Sellest, et Jumal tahab päästa kõik inimesed, tuleneb Pauluse jaoks otseselt arusaamine, et kristlased on samuti kohustatud tegema ja tahtma head kõigile inimestele, ka neile, kes ei ole nendega sama meelt või neisse koguni halvasti suhtuvad – täpselt nii, nagu Issand ütleb Mäejutluses: «Armastage oma vaenlasi ja palvetage nende eest, kes teid

[3] 1968. aasta piiblitõlkes: «Õnnistegija».

[4] 1968. aasta piiblitõlkes: «õndsaks saaksid».

[5] See tähendab, et tõde on kreeka keeles ja meeles miski, mis on ilmselge, vastuvaidlematult äratuntav.

taga kiusavad, et te saaksite oma taevase Isa lasteks – Tema laseb ju oma päikest tõusta kurjade ja heade üle ning vihma sadada õigete ja ülekohtuste peale!» (Mt 5:44j) Nii kutsub Paulus täie enesestmõistetavusega palvetama «kõigi inimeste eest», sealhulgas «kuningate ja kõigi ülemuste eest», kes tollal (ja mitte ainult tollal) ei suhtunud kristlastesse sugugi sümpaatiaga, vaid olid asunud neid tõsiselt taga kiusama, nagu Paulus omaenda kogemuse põhjal suurepäraselt teadis.

Apostli põhjendus on lihtne: «Et me võiksime elada vaikset ja rahulikku elu kõiges jumalakartuses ja väärikuses.» (1Tm 2:2) Pauluse elukäiku silme ees hoides on selge, et ta ei räägi siin mitte isiklikust rahulolust ega mugavast elust, vaid peab silmas midagi muud – nimelt seda, et kristlased peavad tegema omalt poolt kõik võimaliku, et mitte miski ei saaks takistuseks evangeeliumi kuulutamisele. Esmalt tähendab see hoidumist ise pahanduseks, kellelegi komistuskiviks saamisest, teisalt aga lakkamatut palvevõitlust, et Jumal hoiaks oma sõnale valla ligipääsu kõigi rahvaste juurde ja kõigi inimeste südameisse.

Samas ei kohutanud Paulust seegi, kui asjalood kujunesid teistsuguseks. Näiteks Kirjas filiplastele rõõmustab Paulus isegi tagakiusamise üle, kuna see paneb Kristusest rääkima ka need, kes Temasse ei usu: «Mõned küll kuulutavad Kristust kadeduse ja riiu pärast, mõned aga ka heast tahtest. Ühed teevad seda armastusest, teades, et ma viibin siin evangeeliumi eest kostmiseks, teised kuulutavad aga Kristust kiusu pärast, mitte puhta meelega, arvates võivat suurendada mu vangipõlve viletsust. Aga mis sellest! Kui Kristust kuulutatakse igal kombel, olgu tagamõttega, olgu tõemeeli, siis selle üle ma rõõmustan.» (Fl 1:15–18)

Siiski on selge, et ise pole vaja vastuolusid ega vastasseisu provotseerida. Pigem tuleks taotleda rahu kõikidega, et suurimgi kuri heaga ära võita. Just sellepärast ei piirdu Paulus oma soovi (ja soovitust) kirja pannes pelgalt vaikse ja rahuliku elu mainimisega, vaid lisab, et seda vaikset ja rahulikku elu tuleb elada «kõiges jumalakartuses ja väärikuses» (1Tm 2:2). Ainult siis, kui inimene seab oma elus esikohale Jumala ja Tema tahte, võib ta elada tõeliselt väärikat, s.t tõeliselt auväärset ja ka tõeliselt inimväärset elu, mis on märksa paremaks tunnistuseks usust Jumalasse ja Jeesusesse Kristusesse kui kaunimadki sõnad.

Kõikide inimeste eest palvetamine ning nendega võimalust mööda rahu pidamine on Jumala ja meie Päästja silmis hea ja meeldiv, sest Ta «tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele» (1Tm 2.4). Vastasseis ja vaidlemine ei suuda enamasti veenda mitte kedagi – pigem on vastupidi: Pauluse sõnul sünnib neist vaid «kadedust, riidu, teotust, kurje kahtlustusi, lõputuid hõõrumisi inimeste vahel» (1Tm 6:4j). Jumala inimene peab kõige selle eest põgenema ning taotlema «õigust, jumalakartust, usku, armastust, kannatlikkust, tasadust» (1Tm 6:11).

Inimestega vaidlemise ja tülitsemise asemel on olulisim võidelda «head usuvõitlust» (1Tm 6:12) ning rääkida neist inimestest Jumalaga: anuda ja palvetada nende pärast ning teha eestpalveid ja tänupalveid kõigi – tõepoolest kõigi! – inimeste eest. See ei ole sugugi lihtne – palvetada mitte ainult oma lähedaste ja armastatute, vaid ka nende eest, kes võivad olla ebasümpaatsed, vastumeelsed või koguni vaenulikult meelestatud. Kui palju on kristlasi, kes võivad ausalt kinnitada, et nad seda teevad – et nad mitte ei vaidle, ei vihasta, ei sõima, ei püüa tõestada, et neil on õigus, ega isegi lihtsalt ei ignoreeri neid, kes on neist erineval seisukohal, vaid tõepoolest palvetavad, siiralt ja tõsimeeli, kõikide inimeste, ka oma vihameeste eest, nende heaolu ja päästetud saamise pärast?

Paulus nimetab nelja liiki palveid, mida kristlased peavad tegema kõigi inimeste, sealhulgas valitsejate ja kõrgetel kohtadel olijate eest. Võimalikult sõnasõnaliselt tõlkides on need anumised, palved (või palvused), eestkostmised ja tänamised. Kõigis neis sõnades väljendub selgelt tajutav intensiivsus: anumine (või lausa nõudmine) on üsna lähedane taolisele lakkamatule pealekäimisele, mida Jeesus kirjeldab tähendamissõnas lesknaisest ja jumalakartmatust kohtunikust, viimaks retooriliselt küsides: «Kas siis Jumal ei peaks muretsema õigust oma äravalituile, kes Tema poole kisendavad päevad ja ööd, kas ta peaks viivitama neid aidates?» (Lk 18:7)

Ka palved (või palvused) viitavad järjepidevale tegevusele, kusjuures nende puhul pole tegemist mitte niivõrd individuaalse, kuivõrd ühise, «ametliku» palvega (vt vastavat keelelist märkust koos joonealuse märkusega): terve kogudus peab tulema kokku, et selgelt sõnastatud intentsiooniga millegi või kellegi eest palvetada – mitte oma truualamlikkuse demonstreerimiseks, vaid selleks, et usaldada kõik, ka ilmalikud valitsejad ja isegi vaenulik võim, Tema kätte, kes on «õnnis ja ainus võimas valitseja, kuningate Kuningas ja isandate Issand, kellel ainsana on surematus, kes elab ligipääsmatus valguses» ning kelle «päralt [on] au ja igavene võimus» (1Tm 6:15j).

Eestpalved – või täpsemalt tõlkides: eestkostmised – ei ole mitte lihtsalt palvesoovid, vaid tõepoolest eestkoste: kellegi nimel tema eest välja astumine, talle õiguse nõudmine. Muidugi ei ole me need, kes võiksid Jumala käest midagi nõuda, liiati veel mingile oma õigusele apelleerides, aga meie palve intensiivsuse mõttes on see sõna igati omal kohal: me ei tohi rahulduda üksnes palvesoovide loetlemisega, vaid peame olema valmis nende eest, kelle pärast me palvetame, välja astuma – iseennast panustades ja vajadusel ohvreidki tuues. «Armasta oma ligimest nagu iseennast,» ütleb Jumala Seadus (3Ms 19:18) – ja siin tuleb see nõue väga selgelt esile, tuletades meile meelde, et me ei saa mitte kunagi astuda palves Jumala ette üksnes iseenda pärast, vaid peame võtma sinna kaasa nii palju teisi inimesi kui võimalik, ka neid, kelle eest palvetamine ja kellele hea soovimine ei ole meie esimene valik.[6]

---

[6] Mõelgem näiteks Aabrahami eeskujule, kes mitte lihtsalt ei palvetanud, vaid lausa tingis Jumalaga läbinisti patuse Soodoma pärast (1Ms 18:17–32) – sest küllap ta teadis või vähemalt aimas, et Jumal «tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele» (1Tm 4:4).

Viimasena nimetab Paulus tänupalveid (või lihtsalt tänamisi), kusjuures ta ei täpsusta, mille eest tänada tuleb. On tõsi, et kõige loomulikum oleks seda mõista üleskutsena tänada Jumalat Tema abi ja palvevastuste eest, aga võib-olla mõtleb Paulus siin hoopis seda, et tänada tuleb nendesamade «kõigi inimeste», iseäranis valitsejate ja kõrgetel kohtadel olijate eest – isegi siis, kui see, mida nad teevad, ei mõju mitte õnnistusena, vaid pigem nuhtlusena. Jumal teab, mis on meile parim, ja see tähendab, et Teda tuleb tänada ka selle eest, mis võib inimlikult näida täiesti vastuvõetamatuna.[7] Just nii – ainult nii! – järgime Kristust, kes «ei sõimanud vastu, kui Teda sõimati; kannatas ega ähvardanud, vaid jättis kõik selle hoolde, kes mõistab kohut õiglaselt» (1Pt 2:23).

See on «hea ja meeldiv Jumala, meie Päästja silmis» (1Tm 2:3) – nii see, et «võiksime elada vaikset ja rahulikku elu kõiges jumalakartuses ja väärikuses» (1Tm 2:2), kui see, et me palvetame mitte ainult iseenda, vaid kõikide inimete eest. Kõige parem ja meeldivam – kaunim ja vastuvõetavam – on Jumala silmis aga see, kui inimesed pääsevad ja tulevad tõe tundmisele. Apostel nimetab Jumalat Päästjaks – sest see on Jumal, kes on oma Pojas Jeesuses Kristuses teinud kõik meie päästmiseks. Aga meilgi on oluline roll – nendena, kes ise Jumala halastusest elades on julgustuseks ja eeskujuks «neile, kes edaspidi hakkavad Temasse uskuma ja pärivad igavese elu» (1Tm 1:16).

Jutluseks

Kahekümne neljanda Nelipühale järgneva pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Kahe riigi kodanik». Teemat selgitatakse Jumalateenistuste käsiraamatus nõnda: «Kristlase õige kodumaa on taevas. Ometi on ta samal ajal maise ühiskonna liige ja selle keskel vastutav. Kristlased palvetavad valitsejate eest ning täidavad riigi seadusi ja kodanikukohust. Ühiskond kuulub Jumala seatud elukorraldusse, mis kaitseb ja teenib inimelu. Kahjuks võib maine võim vahel Jumalast lahti öelda. Siis sünnib olukord, kus võim tegutseb Jumala tahte vastu, inimese õigusi jalge alla tallates või piirates evangeeliumi vabadust. Sel juhul tuleb kristlastel nii üksikisiku kui kogukonnana kuulata Jumala sõna järgiva südametunnistuse häält.»

Arvatavasti lähtub teemakäsitlus Kirikukäsiraamatu lugemiskava esimese lugemisaasta Evangeeliumist (Mt 22:15–22), milleks on jutustus sellest, kuidas variserid püüavad Jeesust küsimusega keisrile maksu maksmisest lõksu meelitada. Jeesus vastab variseride kiuslikule küsimusele kuulsa lausega keisrile keisri oma ja Jumalale oma tagasi andmisest.

Teise lugemisaasta pühakirjatekstidest haakuvad pühapäeva teemaga hästi nii Vana Testamendi lugemine (Jr 29:4–7) kui Epistel (1Tm 2:1–4). Esimene kujutab endast lõiku

---

[7] Käesoleva tekstikäsitluse koostaja on kuulnud oma äia tänamas Jumalat NKVD eest, kes saatis ta kümneks aastaks Kolõma vangilaagrisse, kus ta leidis taas usu, mille oli sõjakoleduste ja nõukogude okupantide poolt tema perekonna kallal toime pandud veretöö tulemusena kaotanud.

prohvet Jeremija kirjast Paabeli vangipõlves viibivatele juutidele. Prohvet julgustab pagendusse viiduid elama vastutustundlikult ning taotlema lisaks isiklikule heaolule ka selle paiga ja sealsete elanike heaolu, kuhu Jumal on lasknud nad viia.

Epistlis kutsub apostel Paulus kristlasi palvetama kõigi inimeste, sh valitsejate eest, et inimesed võiksid «elada vaikset ja rahulikku elu kõiges jumalakartuses ja väärikuses». Pauluse jaoks pole see aga oluline mitte ainult ühiskondliku korra ja heaolu tagamiseks, vaid veelgi enam selleks, et seeläbi võiks teostuda Jumala, meie Päästja, ülim tahe: «et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele».

Teise lugemisaasta Evangeeliumis (Lk 12:4–7) manitseb Jeesus oma järgijaid mitte kartma neid, kes võivad tappa ainult nende ihu, vaid Jumalat, kellel on meelevald nii inimese ihu kui hinge üle, ning ühtlasi julgustab meid panema oma lootust Jumalale, kes meid tunneb ja kalliks peab. Teise lugemisaasta Evangeeliumi on üsna raske siduda jumalateenistuste käsiraamatus sõnastatud teemapüstitusega, ent see pole ka täiesti võimatu. Kristlane on kahe riigi kodanik, kes ta elab ajalikus maailmas, olles samal ajal sellest välja kutsutud ja teel uue maailma, Jumala maailma, Jumalariigi poole. Ta peab kuulama Jumala sõna enam kui inimeste sõna (Ap 5:29), ent niivõrd, kuivõrd maise riigi kodanikuks olemine ei lähe vastuollu Jumalariigi seadustega, ei ole kristlastel mingeid takistusi elada kooskõlas maise riigi reeglite ja kommetega. Kui aga siiski tekib vastuolu Jumala sõna ja maise võimu nõudmiste vahel, siis ei tohi kristlane karta (ega järgida) maist võimu, vaid peab (kartma ja) järgima Jumalat ja Tema tahet – Epistlis öeldule mõeldes ka selleks, et jumalatuimgi valitseja ei jääks ilma võimalusest tulla tõe tundmisele ja saada päästetud.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidena:

1. Tänases Epistlis manitseb apostel Paulus meid palvetama kõikide inimeste eest – mitte ainult oma lähedaste ja sõprade, vaid tõepoolest kõigi, ka nende eest, kes meile ei meeldi, kellega me ei nõustu või kes suhtuvad meisse vaenulikult. Eraldi nimetab Paulus kuningaid ja teisi kõrgetel kohadel olijaid, hoolimata sellest, et nagu me teame, ei suhtunud tollased valitsejad kristlastesse sugugi sõbralikult. Seejuures tasub meeles pidada, et õige palve ei muuda mitte ainult seda, kelle või mille eest me palvetame, vaid see muudab ka palvetajat ennast. Püha Johannes Kuldsuu ütleb sellele Epistlile jutlustades, et meil on raske vihata inimest, kelle eest me palvetame: me ei saa paluda kellelegi Jumala õnnistust ja samal ajal talle halba soovida. Muidugi ei pea kõigiga ega kõiges nõustuma – tihtipeale me ei tohigi seda teha, sest me ei tohi nimetada kurja heaks –, aga head peame soovima kõikidele, ka neile, kes meile kurja teevad. Ning mis võiks olla suurem hea kui see, et inimene leiab tee Jumala juurde ja saab päästetud?
2. Apostel Paulus ütleb, et me peame palvetama valitsejate ja kõigi kõrgel kohal olijate eest, et võiksime elada rahulikku ja vaikset elu kõiges vagaduses ja väärikuses.

Paulus ei pea silmas lihtsalt mugavat ja muretut elu – seda kinnitab tema enda elukäik, mis oli täis katsumusi, vastuseisu ja tagakiusamist. Kristlase eesmärk ei ole iga hinna eest konflikte vältida, vaid tal on kohustus elada nii, et ta ei saaks teistele komistuskiviks ega takistaks evangeeliumi kuulutamist. Me oleme selle maailma kodanikud ja vastutame ühiskonna heaolu eest, kuigi meie tõeline kodumaa on taevas ja meie kõrgeim lojaalsus kuulub Jumalale. Nii on kristlased läbi aegade palvetanud ka valitsejate eest, isegi nende eest, kes neid taga kiusavad, paludes neile Jumala armu, tarkust ja õiglast meelt. Nii peame meiegi taotlema rahu kõigiga – samal ajal mitte unustades, et esimese asjana peame jääma ustavaks Jumalale, andes Temast ja Tema armust tunnistust mitte üksnes sõnadega, vaid kogu oma eluga.

3. Pauluse sõnul on see on hea ja vastuvõetav Jumala, meie Päästja palge ees, «kes tahab, et kõik inimesed pääseksid ja tuleksid tõe tundmisele». Jumal ei taha mitte kellegi hukkumist, vaid et kõik saaksid päästetud ja päriksid igavese elu. Just selleks läkitas Ta oma Poja, kes andis ennast lunastushinnaks kõigi inimeste eest. Kristus ei surnud ju ainult oma või meie sõprade eest, Ta ei surnud mitte heade inimeste eest, vaid Ta suri patuste eest, kellest esimesed, nagu ütleb apostel Paulus, oleme meie ise. Jumal armastab kõiki inimesi ja tahab nende pääsemist – kuidas meie võiksime siis soovida midagi muud? Kui Jumal tahab päästa ka selle inimese, kes on mulle kõige vastumeelsem, kuidas võiksin ma keelduda tema eest palvetamast? Nii on meie igaühe kutsumus Jeesuse jüngrina aidata inimestel, kellega elu meid kokku viib, leida Kristus ja Temas ilmunud päästev arm – kõige paremini saame seda teha nende eest palvetades ja neile kogu oma eluga eeskujuks ja julgustuseks olles.